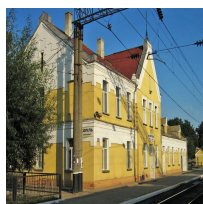

Г. М. Тарабанчук

Крижопіль

КРИЖОПІЛЬ – селище міського типу Вінницької області, райцентр. Знаходиться за 129 км від обл. центру. Площа 5,72 км². Насел. 9592 особи (2001, складає 97,0 % до 1989), переважно українці. Залізнична станція. Виникнення К. пов'язане з будівництвом залізниці Київ–Одеса, яке розпочалося влітку 1866. Свою назву с-ще та станція (відкрита 1870) отримали від однойм. села, яке знаходиться за 17 км (нині Високе Томашпіль. р-ну Вінн. обл.). У 19 – на поч. 20 ст. – містечко Ольгопіль. пов. Поділ. губ. Під час воєн. дій 1918–20 влада неодноразово змінювалася. Жит. зазнали сталін. репресій. Здавна у К. проживала значна кількість євреїв, зокрема 1897 – 668 (60 %), 1923 – 1360 (50,3 %), 1926 – 1538 (51,1 %), 1939 – 1400 (37 %). Від 1938 – смт. Від 22 липня 1941 до 15 березня 1944 – під нім.-фашист. окупацією. Влітку 1942 у К. було створ. ґетто, у якому, окрім місцевих, перебували депортов. з Румунії євр. сім'ї. 1943 в ньому утримувалося 1200 місц. і 74 румун. євреї. 1959 мешкало бл. 4,8 тис., 1970 – 7,1 тис., 1979 – 8,5 тис. осіб. Нині працюють цукр. і сиророб. заводи. У К. – профес. буд. лицей, 2 заг.-осв. школи, вечірня середня школа із заоч. формою навчання; рай. Будинок культури, Будинок школярів, рай. б-ки для дорослих і дітей, школа естет. виховання, ДЮСШ; рай. лікарня, СЕС, оздоровчі комплекси «Зелена діброва» і «Мрія»; відділ. 6-ти банків. Виходить г. «Сільські новини». Реліг. громади: УПЦ МП, адвентистів сьомого дня, євангел. християн-баптистів, свідків Єгови, юдеїв. Встановлено пам'ятник воїнам, які загинули під час 2-ї світової війни, погруддя Героїв Рад. Союзу [О. Бичковського](#) (тут минули дит. і юнац. роки) та [Р. Сміщука](#) (народився у с. Крикливець Крижопіль. р-ну, похов. у К.), пам'ятні знаки жертвам політ. репресій, воїнам-афганцям, ліквідаторам аварії на ЧАЕС. Серед видат. уродженців – лікар-хірург, історик медицини [С. Верхратський](#), живописець [В. Тишецький](#).

Фотоілюстрації

Бібліографічний опис:

Крижопіль / Г. М. Тарабанчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2014. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-958>. – Останнє поновлення : 2023.

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).